

Den mest angelägna uppgiften torde vara att höja det skattefria bottenbeloppet. Det hade i och för sig varit befogat att även vidtaga en justering av skatteskalorna, vilka blev oförändrade vid 1957 års höjning av bottenbeloppets storlek. En sådan justering torde emellertid icke kunna göras utan närmare utredning, och det torde vara att utgå ifrån att sådan utredning kommer att göras av den allmänna skatteberedningen. Dess arbete torde dock draga långt ut på tiden. Vi inskränker oss för närvarande till att föreslå en höjning av skattepliktsgränsen till 100 000 kronor.

Vi hemställer,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i förordningen om statlig förmögenhetsskatt, att det skattefria bottenbeloppet för den statliga förmögenhetsskatten höjes från 80 000 kronor till 100 000 kronor, samt att förmögenhetsskatt icke skall utgå å den del av förmögenhet, som understiger sistnämnda belopp.

Stockholm den 23 januari 1962

Gösta Jacobsson

N. Yngve Nilsson

Gustaf Henry Hansson

Nr 65

Av herr Nilsson, Ferdinand, m. fl., om uttagande av den allmänna varuskatten i produktions- eller partihandelsledet, m. m.

(Lika lydande med motion nr 97 i Andra kammaren)

Beskattning efter demokratiska principer innebär att rättvis hänsyn tas till skattebetalarens skattekraft, såväl inkomst som försörjningsbörda. Den indirekta beskattningen av umbärliga varor infogas däri i samma mån som den möjliggör för den enskilde att genom konsumtionsval i viss mån avväga skatteuttaget med hänsyn till bärkraft genom att avstå från förbrukning som har karaktär av umbärlighet, eller kanske av lyx.

Från en sådan tidsenlig beskattning som tar hänsyn till rättvisa och skälighet skiljer sig principiellt den allmänna varubeskattningen (omsättningskatten). Detta därför att den avsiktligt verkar generellt och med samma tryck beträffande nödvändighetsvaror och lyx. Att lyxbeskattningen avväges likadant som skatten på livets nödtorft är en konsekvens som icke kommer den allmänna varuskatten att framstå som rimligare. För denna skatteform existerar intet socialt hänsynstagande. Tvärt om drabbar den familjeförsörjaren med många munnar att mätta hårdare än ensamstående. Och då denna skatt utgår på enkla och prisbilliga livsmedel såsom mjölk, bröd och potatis drabbas den mindre välställda hårdare än den som har bättre inkomster

eftersom även den rikaste inte kan stort mer än äta sig mätt och hans konsumtion icke behöver på samma sätt begränsas till dessa produkter som tillhör nödtorften.

En skatt på inkomster kan vara hård och tryckande. Men den utgår dock i viss relation just till inkomsten. Omsättningsskatten däremot är en skatt på utgifter utan hänsyn till vilka inkomster som föreligger. Även den som inga inkomster har måste dock uppehålla livet. Men även den som ingen inkomst har eller har nedsatt inkomst måste betala skatt på sina inköp. Detta drabbar utan hänsyn till s. k. existensminimum den som på grund av sjukdom eller annat har nedsatt arbetsinkomst, liksom företagaren när hans rörelse går med förlust. Socialvårdstagaren som handlar för erhållet bidrag eller den som tär på en sparad slant kan lika litet undgå denna beskattning som den som för studier eller av andra skäl lever av lånade pengar.

Det förefaller också anmärkningsvärt att när den Wigforss-Bramstorpska omsättningsskatten 1940 infördes undantogs därifrån jordbrukets prisreglerade produkter. När den nuvarande, mera ensidigt sammansatta regeringen genomdrev att skatten återinfördes skedde detta i en utformning varigenom även nödvändighetsvaror däri inbegreps. Detta skedde trots att det gällande avtalet om jordbrukets prissättning innehåller klara regler om priserna såväl med hänsyn till producenter som till konsumenterna. När omsbeskattningen 1959 infördes beräknades att med ett skatteuttag av 4,17 procent å priset vid detaljhandel inflyta 1 400 milj. kr., varav inemot 300 milj. kr. angavs skola belasta jordbrukets prisreglerade produkter. Det sades därvid att denna kostnadsbelastning på grund av jordbruksavtalets struktur skulle av jordbrukarna skjutas över på deras kunder, på konsumenterna. Redan då framhölls att detta dels skulle komma att träffa människor, som i många fall inte var bättre ekonomiskt ställda än flertalet jordbrukare, dels också att på grund av konsumtionens naturliga köpmotstånd en sådan kostnadsökning för produktionen skulle försvåra att jordbrukarna erhöle vad som i avtalet avsetts. Det har också framhållits att våren 1960 då skatten påfördes steg jordbrukets produktpriser med jämnt halva skattebeloppet, dvs. 2,1 procent, medan den andra hälften fick bäras av jordbruket. Erfarenheten under senast förflutna år visar också att medan priserna hos jordbrukarna något nedgått har det pris konsumenterna fått betala i ungefär liknande mån ökat.

Under senast förflutna budgetår har omsättningsskatten tillfört statskassan icke 1 400 milj. utan 1 800 milj. kr. Det är i överensstämmelse med vad som ovan anförts rimligt att antaga att jordbruksprodukternas — konsumenternas och producenternas — andel häri torde belöpa sig på mellan 300 och 400 milj. kr. Hösten 1961 genomfördes en radikal höjning av denna ur så många synpunkter diskutabla skatt med femtio procent, dvs. från 4,17 till 6,34 procent. De allmänt sociala skadeverkningarna av beskattningen av nödvändighetsvaror av olika slag förmerades därigenom väsentligt. För de bil-

liga livsmedel som innefattas i gällande prisreglerande avtal torde detta innebära en ökad belastning av konsumenter och producenter med mellan 500 och 600 milj. kr. Som jämförelse med denna kostnadsbelastning kan nämnas, att bruttovärdet av det jordbrukets årliga exportöverskott, varom så mycket talas inte minst i EEC-sammanhang, anslagits till 400 milj. kr. Både ur konsumenternas och ur producenternas synpunkt är det också uppenbarligen orimligt att på detta sätt beskatta för uppehållet nödvändiga livsmedel. Över huvud taget framstår det som ett rättvisekrav och ett krav av betydande social angelägenhet att den gällande omsbeskattningen revideras så att åtminstone de värsta sociala skadeverkningarna lindras.

Även för näringslivet i övrigt, för småföretagsamhet och handel i synnerhet, förefaller det rimligt att denna skatt modifieras och att dess uttagande i minuthandelsstadiet med allt det trassel som därav vållas bringas att upphöra. Inte minst framstår dubbelbeskattningen av maskiner och motorfordon som säljes i andra hand såsom en orimlighet som måste undanröjas.

I anslutning till vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förslag snarast om allmänna varuskattens omläggning och överförande att uttagas i partihandels- och tillverkningsstadiet, samt

att i samband härmed från sådan fördyrande varubeskattning måtte befrias för uppehållet nödvändiga varor såsom jordbrukets genom avtal prisreglerade produkter varjämte dubbelbeskattningen vid försäljning i andra hand av för produktionen erforderliga maskiner ävensom motorfordon måtte bringas att upphöra.

Stockholm i januari 1962

Ferdinand Nilsson
i Kungsängen

Georg Carlsson

G. Elofsson

Gärda Svenson

T. V. Mattsson

Harald Pettersson

Bertil Jonasson

Ernst W. Olsson

Thorsten Larsson

Eric Carlsson

Nils-Eric Gustafsson

Ivan Svanström

Axel Emanuel Andersson